

Список літератури

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 344 с.
2. Бех І.Д. Виховання особистості: навчально-методичний посібник. К. : Либідь, 2003. 344 с.
3. Кучеренко І.А. Мовна особистість як суб'єкт комунікації, Режим доступу:https://prlingv.at.ua/publ/statti_2017/kucherenko_irina_anatolijivna_movna_osobistist_jak_sub_ekt_komunikaciji/4-1-0-75

РОЗВИТОК ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ «ОХОРОНА ПРАЦІ» ПЕРШОГО І ДРУГОГО РІВНІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ МІНЛИВИХ РЕАЛІЙ СЬОГОДЕННЯ

Шароватова О.П., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту України (м. Харків)

Цимбал Б.М., кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту України (м. Харків)

В аспекті вирішення завдань швидкого повоєнного відновлення економіки України, задоволення попиту на висококваліфіковані кадри із затребуваними навичками, а також перспектив інтеграції України до Європейського Союзу особливої актуальності набуває реалізація дуальної форми здобуття освіти [1].

Дуальна форма передбачає часткове перенесення процесу формування програмних компетентностей і результатів навчання до умов професійної практичної діяльності. При цьому частина обсягу освітньої діяльності замість аудиторної та самостійної роботи виконується у формі навчання на робочому місці (робочих місцях) з відповідним перерозподілом навчального навантаження здобувача освіти в межах освітніх компонентів.

Відповідно до «Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти у Національному університеті цивільного захисту України» [2] основними завданнями дуальної форми здобуття вищої освіти є:

- підвищення якості підготовки фахівців, які формують основу трудового потенціалу для інноваційного розвитку економіки, відповідно до сучасних вимог ринку праці та потреб роботодавців шляхом: модернізації змісту та способів реалізації практичної складової освітнього процесу; підвищення мотивації здобувачів вищої освіти до навчання; посилення ролі роботодавців у системі підготовки фахівців на всіх етапах – від участі у формуванні змісту освітніх програм до оцінювання результатів навчання;

- підвищення конкурентоздатності випускників НУЦЗ України, скорочення періоду їх адаптації до професійної діяльності, сприяння зростанню рівня зайнятості молоді;

- зміцнення механізму, що забезпечує інтегрування освіти, науки і практичної діяльності в усіх галузях економіки, задля безперервного поступального руху завдяки тісній співпраці та прискореному обміну знаннями та інноваціями [2].

Для реалізації дуальної форми навчання в НУЦЗ України за освітньо-професійною програмою «Охорона праці» спеціальності 263 «Цивільна безпека», зокрема, другого (магістерського) рівня вищої освіти було укладено договір про співпрацю щодо організації здобуття вищої освіти за дуальною формою з ПрАТ «МХП» та ПрАТ «Миронівська птахофабрика».

Також укладено трьохсторонній договір про здобуття вищої освіти за дуальною формою навчання з ПрАТ «Миронівська птахофабрика» та здобувачкою вищої освіти. За цим договором НУЦЗ України надає здобувачці освітню послугу за дуальною формою, підприємство забезпечує реалізацію практичної складової освітнього процесу, а здобувачка досягає результатів навчання, передбачених освітньою програмою.

Крім цього, для реалізації освітньої програми за дуальною формою розроблено і погоджено з підприємством окремий навчальний план, який охоплює весь період реалізації освітньої програми та відповідає вимогам щодо забезпечення

тривалості практичного навчання, передбаченим для дуальної форми здобуття вищої освіти.

Поділ загального часу навчання на періоди навчання, що відбуваються в НУЦЗ України та на робочому місці, передбачає поєднання моделей, коли кілька годин впродовж дня навчання відбувається он-лайн в НУЦЗ України, решта – на робочому місці у роботодавця (модель поділеного дня). Тобто лекції, деякі практичні та семінарські заняття, в основному загальних обов'язкових та вибіркових компонентів, проводяться науково-педагогічними працівниками он-лайн та не передбачають їх виконання на робочому місці. Практичні та лабораторні роботи професійних компонентів проводяться науково-педагогічними працівниками он-лайн на підприємстві з відпрацюванням на робочому місці реальних завдань, які погоджено з підприємством. Виконання самостійної роботи відбувається на робочому місці. Один місяць на підприємстві триває «Передатестаційна практика». Також протягом місяця на робочому місці відбувається виконання кваліфікаційної роботи за темою, що погоджується з підприємством. При цьому, надаючи на неї рецензію, підприємство бере участь в оцінюванні кваліфікаційної роботи.

У межах реалізації дуальної форми навчання в НУЦЗ України також розроблено, погоджено з роботодавцем та затверджено «Програму практичного навчання на робочому місці за дуальною формою здобуття вищої освіти», яка передбачає співвідношення компонентів освітньої програми та дуальної форми здобуття вищої освіти.

Вищезазначений порядок організації навчального процесу зміщує акценти у навчанні на організацію партнерської взаємодії в системі «здобувач дуальної форми – здобувач традиційної форми» та використання дослідницької технології навчання (професійна діяльність виступає засобом пізнання нового для формування інтегральної, загальних та фахових компетентностей).

Отже, запроваджувана в український навчальний процес дуальна освіта не лише налагоджує ефективну співпрацю навчальних закладів з ринком праці, а й

створює для студентства реальні умови для вивчення теоретичного матеріалу на практиці.

Список літератури

1. Міністерство освіти та науки України – офіційний сайт. Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти зареєстровано в Міністерстві юстиції України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/polozhennya-pro-dualnu-formu-zdobuttya-fahovoyi-peredvishoyi-ta-vishoyi-osviti-zareyestrovano-v-minyusti>.

2. Положення про дуальну форму здобуття вищої освіти у Національному університеті цивільного захисту України, затверджено наказом НУЦЗ України від 11.09.2023 р. № 203. URL: https://nuczu.edu.ua/images/topmenu/osvitnya_diyalnosti/slugbova_pidgotovka/normativno_pravovi_akti_nakazi/pologen_dualna.pdf